

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep.
0032 OSLO

ÁŠŠI/SAK
17/505 - 68

MIN ČUJ./VÅR REF.
18/17719

DIN ČUJ./DERES REF.
17/5047

BEAIVI/DATO
22.06.2018

Sametingets innspill til regionreformen - svar på høring av Ekspertutvalgets rapport

Sametinget viser til høring av Ekspertutvalgets rapport *Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene* og at Sametinget har fått utsatt høringsfrist til uke 25. Sametingets Plenum har behandlet sak 030/18 om samiske interesser i regionreformen. Sametinget viser til plenumsvedtaket:

«SP vedtak:

1. Sametinget *legger til grunn* at regionreformen vil påvirke samiske språk, samisk kultur og samisk samfunnsliv. Sametinget viser til Prop. 84 S (2016-2017) *Ny inndeling av regionalt folkevalgt nivå*.

Sametinget kan på bakgrunn av følgende ikke gi sin tilslutning til at Troms og Finnmark slås sammen ved tvang i forbindelse med reformen:

- Sametinget *legger til grunn* at regionreformen skal være basert på frivillighet.
- Sametinget *mener* det er svært kritikkverdig at vedtak om sammenslåing av Finnmark- og Troms fylkeskommuner ble fattet uten at Sametinget ble konsultert og uten at det ble foretatt en utredning av konsekvensene ved sammenslåingen, herunder konsekvenser for samiske interesser.
- I prosessen med ny fylkesstrukturstruktur registrerer Sametinget at sammenslåingen av de to nordligste fylkene gjennomføres med tvang, noe som ble understreket gjennom at Finnmarks befolkning i en folkeavstemning 14.05.2018 som har sagt nei med et flertall på 87 pst.

Sametinget *påper* Statens plikt etter ILO-konvensjonen nr. 169 og FNs erklæring om urfolk til å anerkjenne samiske landrettigheter både på Finnmarkseiendommens grunn og utenfor Finnmark. Sametinget viser til at regionreformen kan berøre spørsmål knyttet til forvaltningen av eier- og bruksrettigheter til land og ressurser. Dette må inngå som en del av oppfølgingen av Samerettsutvalget der eiendoms- og utmarksforvaltning sammen med nødvendige ordninger for reell mulighet til å fastsette opparbeidede rettigheter ved dom ses samlet og helhetlig. Videre vises det til at regionreformen gjør det nødvendig med en endring av Finnmarksloven slik at det blir tydelig at det er dagens geografiske grenser som gjelder for lovens bestemmelser samt at spørsmål omkring oppnevning av styremedlemmer til Finnmarkseiendommen må avklares.

Sametinget *viser til* det pågående arbeidet med revidering av Sametingets samarbeidsavtaler med fylkeskommunene og ber om at avtalene blir vurdert på nytt når endringene av fylkesgrensene med virkning fra 2020 har trått i kraft og resultatet av

regionreformen og eventuelle endringer i fylkenes oppgaver, ansvar, organisering og rolle er klarlagt.

Sametinget *oppfordrer* fylkeskommunene til å få offisielle samiske navn på fylkene. Sametinget uttaler seg om samiske navnevalg og skrivemåte i henhold til bestemmelsene i stadnamnlova.

2. Sametinget *viser til* Ekspertutvalget for regionreformens rapport *Regionreformen. Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene*.

Sametinget *mener* ekspertutvalgets rapport gir et grunnlag for å vurdere hvordan Sametinget kan samarbeide med fylkeskommunene fremover. Sametinget minner om at Sametinget som et samisk folkevalgt organ skal ha en sentral rolle i samarbeidet med staten og fylkeskommunene når det gjelder samisk samfunnsutvikling. Sametinget understreker at staten ikke kan frskrive seg sitt overordnede ansvar for samiske språk og samisk kultur ved å overføre statlige oppgaver til regionene. Når slike oppgaver overføres, må samtidig Sametingets samarbeid med fylkeskommunene konkretiseres og styrkes.

Sametinget *viser til* forslag til konsultasjonsregler i sameloven hvor fylkeskommunene er konsultasjonspliktig overfor samiske interesser og at dette innebærer en konsultasjonsplikt overfor Sametinget ved beslutninger og tiltak som kan berører samiske interesser i fylket.

Sametinget *legger til grunn* at Sametingets myndighet utvikles i tråd med Sametingets egen oppfatning, i tråd med den rådende samfunnsutviklingen og med grunnlag i den samiske befolkningens stilling i Norge.

Sametinget *mener* ekspertutvalgets rapport gir et grunnlag for en vurdering av myndighets- og oppgaveoverføring også til Sametinget. Sametinget understreker at all myndighetsoverføring til Sametinget skal være fastsatt i lov. Sametinget skal ikke kunne instrueres av staten.

Sametinget *understreker* at når nye oppgaver overføres Sametinget er det samtidig viktig å gi Sametinget mulighet til å påvirke egne budsjettammer. Sametinget viser til sak SP 13/18 hvor den nye budsjettordningen for samiske språk, samisk kultur og samfunnsliv legger til rette for dette.

Sametinget *konstaterer* at Ekspertutvalget for regionreformen foreslår betydelige oppgaveoverføringer som berører samiske interesser, og ber om at særlig disse områdene behandles i det videre arbeidet;

2.1 Næring. Sametinget *ønsker* flere oppgaver, mer ansvar og selvbestemmelse innen næringsutvikling i samiske områder og overfor samiske næringer, og viser til at det er igangsatt et arbeid med en sametingsmelding om næringsutvikling. Sametinget forventer at regionene med samisk befolkning og samiske næringer opprettholder og utvikler dialogen om prioriteringer med Sametinget gjennom samarbeidsavtaler og regionale partnerskap.

2.2 Reindriftsforvaltning. Sametinget *viser til* forslaget om at fylkesmannen hovedsakelig skal ha oppgaver knyttet til kontroll, tilsyn og klage. Det reiser spørsmål ved om det er riktig at fylkesmannen har den regionale reindriftsforvaltningen. Sametinget viser til sitt vedtak i sak SP 13/13 hvor Sametinget ikke ga sitt samtykke til omorganisering av reindriftsforvaltningen med flytting av områdekontorer til fylkesmannen. Sametinget har besluttet å utrede dette spørsmålet og forventer at en slik utredning blir fulgt opp fra departementets side sammen med Sametinget.

2.3 Kongekrabbeforvaltning. Sametinget *ber om* at Sametingets rolle i å beslutte prinsippene for forvaltning av kongekrabbe styrkes som del av arbeidet med overføring av nye oppgaver til regionalt nivå.

2.4 Rovviltnemder. Sametinget *mener* de regionale rovviltnemdene skal få større ansvar og styring i rovviltforvaltningen. Sametinget viser til forslaget om å legge ned de regionale rovviltnemdene og understreker at dersom et annet organ overtar de regionale rovviltnemdenes funksjon skal Sametinget oppnevne medlemmer til dette organet.

2.5 Innovasjon Norge. Sametinget *mener* Innovasjon Norge må gis muligheter til å ha en aktiv oppfølging av samarbeidsavtalen med Sametinget. Sametinget er positiv til et sterkere regionalt eierskap av Innovasjon Norge og forutsetter at det innebærer beslutningsmyndighet nærmere samiske områder og samiske næringer. Sametinget mener det skal vurderes hvordan Sametinget kan ha en formell rolle overfor Innovasjon Norge for å ivareta samiske interesser. Sametinget mener at ansvaret for virkemidlene til Reindriftsbasert vekst og verdiskaping, som i dag er tillagt Innovasjon Norge, bør overføres til Sametinget.

2.6 SIVA. Sametinget *er positiv til* å regionalisere SIVAs virksomhet dersom det fører til sterkere engasjement i samiske områder. Sametinget understreker at næringshageprogrammet må videreføres i en slik form at STN-området fremdeles har en god næringshagedekning.

2.7 Tolkeautorisasjonsordningen. Sametinget *mener* det er svært uheldig at en autorisasjonsordning for tolker i samiske språk ikke er på plass. Sametinget understreker at alle samiske språk er likeverdige språk i Norge og at de offisielle samiske språkene skal være likestilt med norsk. Sametinget viser til forslaget om at IMDi nedlegges og at IMDi i dag utsteder statsautorisasjon for tolker. Sametinget forventer at en autorisasjonsordning for samiske språk inntas i den ordinære autorisasjonsordningen og at spørsmålet om hvem som skal utstede bevillingen til tolker i samiske språk vurderes nærmere.

2.8 Kulturminnevern. Sametinget *forventer* at regjeringen gjennom konsultasjoner følger opp prosessen overfor Sametinget når det gjelder overføring av oppgaver på kulturminnefeltet, og at regjeringen samtidig tar høyde for økonomiske og administrative konsekvenser for samisk kulturminnevern.

2.9 Kulturinstitusjoner. Sametinget *mener* samiske kulturinstitusjoner skal forvaltes nasjonalt av Sametinget. Konsekvensene av forslaget om at Norsk kulturråd får redusert ansvar og midler må utredes grundigere. Rammene for samiske kulturinstitusjoner må gjennomgås slik at de får likeverdige forhold under Sametinget.

2.10 Barnevern. Sametingets *utgangspunkt* er at samiske barn, uavhengig av hvordan staten velger å organisere omsorgen, har rett til oppvekstvilkår der deres etniske, språklige og kulturelle tilknytning vektlegges og gis tilstrekkelig plass.

2.11 Grunnopplæring. Sametinget *forventer* at ved en eventuell nedleggelse av dagens Statped, og samisk spesialpedagogisk støttetjeneste (SEAD), må alle spesialtjenester for samiske brukere gis et tilsvarende landsdekkende tilbud. Det er særlig viktig å sikre rettighetene til elever med særskilte behov, da disse utgjør den mest sårbare samiske elevgruppen.

2.12 Arktisk Råd. Sametinget *anbefaler* at det unike med Arktisk Råd videreføres slik at de seks urfolksorganisasjonene, herunder Samerådet, beholder sin plass rundt forhandlingsbordet på linje med representanter for

regjeringene i de åtte arktiske statene som det regionale samarbeidsorganet består av.

Sametinget er *positiv* til en styrking av regionalt folkevalgt nivå som samfunnsutvikler og støtter for øvrig Ekspertutvalget for regionreformens forslag om at disse oppgavene som berører samiske interesser legges til fylkeskommunen; forvaltning av spillemidler til idrettsanlegg i kommunene, forvaltning av spillemidler til Den kulturelle skolesekken, ansvar for flertallet av norske museer og forvaltning av tilskudd som finansieres over det nasjonale museumsnettverket. Sametinget er videre positiv til forslaget om omlegging av tilskuddsordningen Arktisk 2030 med et øremerket landsdelsperspektiv som innbefatter samiske miljøer, forslaget om en regionalisering av næringsrettede virkemidler fra staten til fylkeskommunene og at ansvar for pedagogiske-psykologiske støttejenester (PPT) overtas av fylkeskommunene.

Sametinget *mener* det er på tide at det blir satt fokus på hva endringer av fylkesgrensene og overføringer av nye oppgaver til fylkeskommunene har å si for utviklingen av samiske språk, samisk kultur og samfunnsliv i arbeidet med regionformen.”

Sametinget vil komme nærmere tilbake til aktuelle spørsmål som berører samiske interesser i regionreformen til regjeringens forslag i den videre prosessen gjennom konsultasjon med Sametinget.

Dearvvuodaiguin/Med hilsen

Hege Fjellheim
ossodatdirektevra/avdelingsdirektør

Liss-Ellen Ramstad
ráđđeaddi/rådgiver

*Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláičállaga haga./
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Reivve vuostáiváldi / Hovedmottaker:

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Postboks 8112 Dep.

0032 OSLO